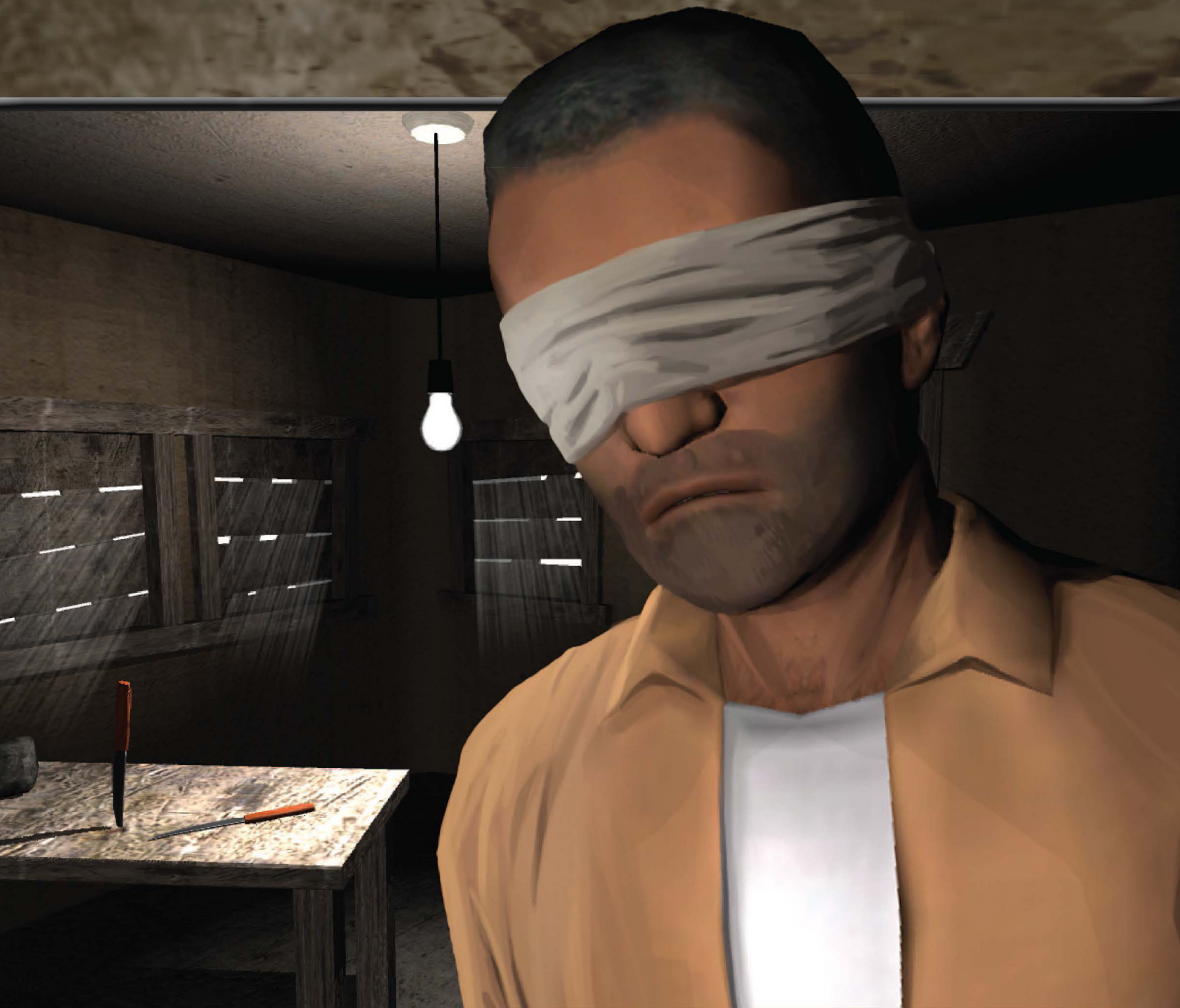

GLOBAL CONFLICTS
AFGHANISTAN

TEMAOVERSIGT

INDHOLD

Afganistan	3
Brug af temaoversigten	3
Krigen i Afghanistan	3
11. september 2001	3
Ustabilitet i Afghanistan	4
Vigtige begreber	5
Al-Qaeda	5
Hamid Karzai	5
ISAF	5
Mujahedin og jihad	5
Osama bin Laden	6
Taleban	6
Afghanistans historie de sidste 30 år	7
Sovjetisk besættelse og kommunisme 1979-1989	7
Borgerkrig 1992 – 1996	7
Talebanstyre 1996-2001	8
Afghanistan idag	8
Arbejdsløshed, fattigdom og dystre fremtidsudsigter	8
Sikkerhedssituationen	9
Flygtninge	9
Traumatiseret befolkning	9
Korruption og svindel	10
Opium	10
Støtte til Al-Qaeda	10
Angreb på skoler	11
Afghanernes egen opfattelse	12
Undervisnings links	12

AFGANISTAN

Brug af temaoversigten

Dette hæfte giver en introduktion til landet Afghanistan. Temaoversigtens mål er at give historisk baggrundsinformation til forståelse af landet og de aktuelle konflikter. Baggrundsinformation kan skabe grundlag for kvalificerede diskussioner i klasselokalet både før og efter spillet.

KRIGEN I AFGHANISTAN

11. september 2001

Reaktion på terrorangrebene d. 11. september 2001. Den 7. oktober 2001 bombede USA og Storbritannien forskellige mål i Afghanistan. Det gjorde de som reaktion på de terrorangreb, som USA var udsat for d. 11. september 2001. Krigen blev kaldt "krigen mod terror", og målet var at fange Osama bin Laden, ødelægge Al-Qaeda og afsætte Taleban, som havde støttet Al-Qaeda og givet dem et tilflugtssted i Afghanistan.

USA mente, at Osama bin Laden og Al-Qaeda stod bag terrorangrebene. Bin Laden nægtede først at være involveret, men i 2004 (lige inden præsidentvalget i USA) indrømmede han på en båndoptagelse, at han og Al-Qaeda stod bag.

Inden USA angreb Afghanistan, havde man bedt om at få bin Laden udleveret, men Taleban nægtede at tale med den amerikanske præsident George W. Bush. Osama bin Laden havde siden 1996 holdt til i Afghanistan og trænet Al-Qaeda-netværket i indforståethed med Talebanstyret.

Efter d. 11. september trak De Arabiske Emirater og Saudi-Arabien deres diplomatiske anerkendelse af Taleban tilbage. Herefter var Pakistan det eneste land, der havde diplomatiske forbindelser til Taleban. USA og Storbritannien førte an i krigen, først med luftangreb og derefter med landtropper. Senere sluttede en række NATO-lande sig til, og i december 2001 blev ISAF oprettet.

De internationale styrker - ISAF

I december 2001 oprettede FN's Sikkerhedsråd ISAF (International Security Assistance Force). ISAF fik ansvaret for den internationale tilstedeværelse i hele Afghanistan. ISAF arbejder for fred, stabilitet, genopbygning og udvikling i landet.

Krigen fortsætter; Hamid Karzai bliver præsident **12. november 2001** faldt Kabul: De vestlige styrker fik herredømmet over byen, da Taleban-tropperne i Kabul flygtede. De flygtede efter at USA i ugerne forinden havde tæppebombet og nedkæmpet styrker i andre byer, Taleban var blevet svagere, og det så ud som om bevægelsen var ved at kollapse helt.

13. november 2001. forskansede Al-Qaeda-tropper, Taleban og måske bin Laden sig i Tora Bora-hulekomplekset ved den pakistanske grænse. Her planlagde de kampe mod den Nordlige Alliance (som bestod af lokale krigsherrer, der havde tilbudt at hjælpe USA og NATO-tropperne).

16. november 2001. begyndte USA at bombe Tora Bora, og efter 10 dages bombardementer overgav Taleban sig.

17. december 2001. havde USA kontrol over hulerne. Der rapporteredes om 100-200 civile dræbte, da man bombede hulerne og andre Al-Qaeda-stillinger. Da man havde kontrol over hulerne, ledte man efter bin Laden og øvrige Al-Qaeda-ledere, men de havde sandsynligvis forladt området under våbenhvilen nogle dage tidligere.

13. juni 2002. havde de amerikanske tropper og deres afghanske allierede konsolideret deres kontrol over landet. Der blev holdt et stort møde mellem grupperinger i landet, og Hamid Karzai blev indsat som præsident for en midlertidig regering.

August 2003. sendte NATO tropper til Kabul på en fredsbevarende mission.

9. oktober 2004. vandt Hamid Karzai præsidentvalget.

Ustabilitet i Afghanistan

Indsatsen fra USA og deres allierede betød, at Talebanstyret blev fjernet, men deres tropper blev ved med at bekæmpe invasionsstyrkerne. Landet er i dag mere ustabilt end før indgrebet: Al-Qaeda har ikke mindre bevægelsesfrihed, Taleban-tro styrker kæmper videre, forskellige lokale krigsherrer kæmper også, narkoproduktionen vokser, og desuden er regeringen skrøbelig og har dårlig kontrol med områderne uden for Kabul.

I november 2006 advarede FN's Sikkerhedsråd om, at Afghanistan risikerer at ende som en såkaldt "mislykket stat", en stat med et svagt statsapparat, hvor regeringen har dårlig kontrol over landet pga. narkohandel og vold.

VIGTIGE BEGREBER

Al-Qaeda

Al-Qaeda er en militant sunni-muslimsk organisation med medlemmer mange steder i verden. Organisationen blev grundlagt af bl.a. Osama bin Laden i slutningen af 1980'erne. Gruppens formål er at fjerne ikke-muslimer fra muslimske lande. I et manifest fra 1998 skriver Al-Qaeda, at det er muslimers pligt at dræbe amerikanere, både militære og civile, samt deres allierede over hele verden. Det er usikkert, hvor stor organisationen er.

Ud over terrorangrebet på World Trade Center i 2001 har Al-Qaeda stået bag en række terror-bombeangreb, bl.a. bombningerne af de amerikanske ambassader i Kenya og Tanzania i 1998, bombeangrebene på Bali i 2002 og bombningen af den danske ambassade i Islamabad i Pakistan i 2008.

Hamid Karzai

Hamid Karzai er Afghanistans præsident. Han blev indsat af FN i december 2001 til at lede en midlertidig regering. I oktober 2004 blev han valgt ved et demokratisk præsidentvalg.

ISAF

ISAF (the International Security Assistance Force) er betegnelsen for den internationale koalition af lande, som har soldater i Afghanistan. ISAF arbejder for fred og stabilitet samt genopbygning og udvikling af landet. ISAF er oprettet af FN i 2001 og opererer under NATO-kommando i Afghanistan.

Juni 2011

- Bestod ISAF styrken af 132.203 soldater fra 47 nationer.
- 2.433 soldater fra ISAF blevet dræbt i Afghanistan, omtrænt det samme civile afghaner er blevet dræbt.

Mujahedin og jihad

En mujahedin er en person, der udfører jihad. Ordet mujahedin bruges om muslimer, der kæmper en frihedskamp mod vestlige værdier og kolonialisme. Overordnet set betegner jihad muslimers kamp for Islam.

Ordet jihad bruges i forskellige grader af styrke: Det bruges ofte om væbnet kamp for at fremme Islam og muslimske interesser,

fx; om muslimernes kamp mod den sovjetiske besættelse af Afghanistan i 1979-1992. Men det kan også betegne noget mere fredeligt, nemlig den enkelte muslims egen kamp for at blive stærk i troen.

Osama bin Laden

Osama bin Laden var en saudiarabisk terrorist og grundlægger og leder af Al-Qaeda. Osama bin Laden sluttede sig som ung til en række islamiske grupper, og i 1979 tog han til Afghanistan for at kæmpe mod den sovjetiske besættelse. Han rekrutterede arabiske frivillige, som rejste til Afghanistan for at kæmpe. Osama bin Laden var blandt dem, der fik økonomisk støtte af USA til at kæmpe mod den sovjetiske besættelsesmagt.

Da Sovjetunionens besættelse af Afghanistan var overstået, afskar USA forbindelsen til Osama bin Laden. I årene herefter var Osama bin Laden drivkraft i en række radikale muslimske organisationer, heriblandt Al-Qaeda, og han stod bag flere terrorangreb mod amerikanske mål, heriblandt terrorangrebene mod World Trade Center i 2001.

Bin Laden blev dræbt i maj 2011 af en amerikansk elitestyrke.

Taleban

Taleban er en islamistisk bevægelse, som kontrollerede store dele af Afghanistan fra 1996 til 2001. Taleban-styret i Afghanistan blev ikke anerkendt internationalt, kun af Pakistan, Saudi-Arabien og de Forenede Arabiske Emirater. Taleban voksede frem under borgerkrigen i Afghanistan efter 1992.

Taleban tilbød at skabe orden og stabilitet i Afghanistan, og de blev støttet fra flere sider, blandt andet af Pakistan og Afghanistans egen store befolkningsgruppe, pashtunerne. På trods af, at Taleban stod for en ekstrem religiøs ideologi (islamisme), håbede mange (inkl. USA og andre vestlige observatører), at Taleban ville lægge en dæmper på forskellige parter i borgerkrigen og dermed have en positiv effekt alt i alt.

Taleban styrede Afghanistan efter strenge islamistiske principper: Tyveri blev straffet med håndafhugning og utroskab med stening. Kvinder måtte ikke vise sig offentligt uden burka, og de måtte ikke arbejde eller uddanne sig. TV, billeder, musik mm. var forbudt. Taleban sidder i dag ikke længere på magten, men de har alligevel meget magt rundt omkring i landet, og Talebansoldater kæmper fortsat deres kamp, nu mod de internationale styrker i Afghanistan.

11. september 2001

D. 11. september 2001 blev USA udsat for et stort terrorangreb: To fly blev kapret og fløj direkte ind i de to tårne i World Trade Center i New York. Tårnene styrtede sammen efter hhv. en time og halvanden time. Yderligere to fly var blevet kapret: Et af dem fløj ind i Pentagon-bygningen i Washington D.C., og det andet styrtede ned på en mark i Pennsylvania. I alt omkom næsten 3.000 mennesker.

Det viste sig, at Osama bin Laden og terrornetværket Al-Qaeda stod bag angrebene.

AFGHANISTANS HISTORIE DE SIDSTE 30 ÅR

Sovjetisk besættelse og kommunisme 1979-1989

Afghanistan var fra 1879 til 1919 under britisk kontrol, men formelt selvstændigt. I 1919 fik landet sin frihed og man levede relativt roligt med monarki i en række årtier. Men Sovjetunionen havde blik på Afghanistan og forsøgte at øve indflydelse i landet. De støttede tiltag, der pegede i retning af kommunisme, fx afprivatisering (nationalisering) af tidligere private foretagender.

I 1978 tog et kommunistparti (PDPA – People's Democratic Party of Afghanistan) magten i Afghanistan ved et blodigt militærkup, og i 1979 besatte Sovjetunionen Afghanistan for at sikre PDPA's magt. Landets befolkning gik nu en hård tid i møde, hvor de blev udsat for undertrykkelse og vold, dels i forbindelse med de socialistiske reformer, dels fra en række blandede grupper, samlet kaldet mujahedinerne, som bekæmpede den sovjetiske besættelsesmagt. USA, som i samme periode kæmpede sin egen kamp mod kommunismen (den Kolde Krig), forsynede i denne periode mujahedinerne med stingermissiler til at nedskyde russiske kamphelikoptere. Mujahedinerne blev også støttet af Pakistan og Saudi-Arabien.

Under den sovjetiske besættelse blev 15.000 russiske soldater og et sted mellem 600.000 og 2 millioner civile afghanere dræbt. Lidt over 5 millioner, altså en femtedel af befolkningen, flygtede til Iran og Pakistan, og 2 millioner flygtede inden for Afghanistan.

Sovjetunionen trak sig ud af Afghanistan igen i 1989. De havde lidt store tab i Afghanistan, og nu var Sovjetunionens sammenbrud og den kolde krigs afslutning under opsejling. Da Sovjetunionen forlod Afghanistan vendte 1,2 millioner flygtninge tilbage til landet, men mange måtte flygte igen pga. nye uroligheder.

Borgerkrig 1992 – 1996

Kommunistpartiet i Afghanistan overlevede i 3 år, efter at Sovjetunionen havde forladt landet. Herefter opstod der en ny islamisk regering, som proklamerede sharia-lov. Men de havde ikke magt eller kontrol over særligt store områder, og landet gik hurtigt ind i en tilstand af kaos og borgerkrig, hvor forskellige fraktioner bekæmpede regeringen og hinanden i håb om at vinde magt og kontrol.

I denne periode led befolkningen i Afghanistan under en række menneskerettigheds-overtrædelser: drab, bortførelser, tilfangetagelser, voldtægt og tortur blev begået af alle fraktioner i borgerkrigen.

En halv million mennesker flygtede fra landet i denne periode. Piger blev holdt hjemme fra skole og blev gift i en tidlig alder som en slags beskyttelse mod overgreb, mens drenge ned til 12 år skulle kæmpe under en eller anden krigsherre.

Talebanstyre 1996-2001

Taleban-bevægelsen startede i Kandahar som en relativt ukendt pashtunsk nationalistisk

bevægelse, men under borgerkrigen voksede Taleban sig større og stærkere. Taleban ville stoppe volden og skabe ro gennem hårde straffe. De rekrutterede ikke-uddannede pakistane til at kæmpe for sig, og de fik finansiell og teknisk støtte fra regeringen i Pakistan.

Taleban kom til magten og indførte strenge regler på grundlag af en ekstremistisk fortolkning af islam og sharia. Dette gik i høj grad ud over kvinderne, der nu ikke længere måtte arbejde eller uddanne sig. De måtte heller ikke deltage i det offentlige liv og kunne kun gå ud af huset i følge med en mandlig slægtning og iført burka, en klædedragt, som dækkede hele kroppen bortset fra øjnene. Husenes vinduer skulle dækkes til, så man ikke kunne kigge ind på kvinderne udefra, og kvinder måtte ikke grine så højt, at det kunne høres udenfor.

At kvinderne ikke længere måtte arbejde gik også ud over drengene, da de fleste lærere havde været kvinder, før Talebanstyret kom til magten. Derfor blev også drengenes skolegang stærkt begrænset.

For alle gjaldt det, at dans, tv og radio blev forbudt. Straffen for fx at stjæle, var at få hugget en hånd eller arm af. Om fredagen blev utro ægtefæller og andre, der havde forbrudt sig mod sharia-loven, henrettet på et stadion, og folk blev tvunget til at se på.

Det radikale Talebanstyre gik også ud over verdens kulturarv: Ikke-muslimske kulturskatter blev ødelagt, blandt andet to store buddha-statuer nær byen Bamiyan.

Taleban mistede efterhånden den opbakning, de havde haft i starten, pga. den omfattende fattigdom og arbejdsløshed og de gentagne overtrædelser af menneskerettighederne.

Taleban blev forsøgt angrebet af den Nordlige Alliance, der er en sammenslutning af krigsherrer fra landets nordlige provinser. På trods af, at angrebet blev støttet af Indien, Iran og Rusland, lykkedes det ikke at vælte Taleban-styret. I september 2001 sad Taleban på 80% af landet.

AFGHANISTAN IDAG

I det følgende beskrives de vigtigste sider af Afghanistan i dag i forhold til at forstå de problemer, som landet stadig står overfor.

Arbejdsløshed, fattigdom og dystre fremtidsudsigter

Afghanistan er efter 30 år med krig og undertrykkelse et af verdens fattigste lande. Mange mennesker mangler de mest basale fornødenheder såsom mad, tøj og husly. Det er svært at genopbygge et land, der er svagt mht. lov og orden, vigtige institutioner, infrastruktur og økonomi.

Regeringen i Afghanistan har tilsluttet sig de vigtigste internationale menneskerettighedskonventioner, men regeringens magt når ikke ret langt ud over Kabul, og der er lang vej igen, før Afghanistan kan siges at være et velfungerende retssamfund. I juni 2011 lever halvdelen af befolkningen i Afghanistan under fattigdomsgrænsen.

De fleste afghanere opfatter fattigdom og arbejdsløshed som afgørende for landets dårlige situation. Folk har svært ved at få øje på andre fremtidsudsigter end mere fattigdom og arbejdsløshed, og derfor vælger mange at slutte sig til Taleban. Mange unge mænd og store drenge fristes af Taleban, som lokker med lidt penge og udsigt til andet end arbejdsløshed.

Sikkerhedssituationen

Sikkerhedssituationen forværres, og antallet af selvmordsbomber og vejsidebomber vokser. Halvdelen af landet er i juni 2011 så farligt, at FN ikke vil opholde sig der.

Flygtninge

I juni 2011 er der stadig ca. 3 millioner afghanske flygtninge i Pakistan og Iran, og mere end 250.000 afghanere i flygtningelejre i Syd- og ØstAfghanistan. 5 millioner flygtninge er dog vendt tilbage mellem 2002 og 2008.

76% af befolkningen har oplevet at blive nødt til at forlade deres hjem pga. krigene. Halvdelen har måttet flygte til andre lande, mens den anden halvdel har måttet flygte til andre steder i Afghanistan.

17% overvejer at forlade landet pga. den aktuelle konflikt.

Traumatiseret befolkning

Befolkningen er traumatiseret efter at have været udsat for tilfangetagelse, tortur, seksuelle overgreb, beskadigelse af ejendom, tyveri, sult og fordrivelse. Det er stressende for folk, at situationen konstant er præget af uforudsigelighed. I 2011 regner man med, at to ud af tre lider af depression eller angst.

Menneskerettighederne overskrides i vid udstrækning, og befolkningen er fanget mellem på den ene side regeringen, som er korrump og ikke kan sikre de grundlæggende fornødheder, og på den anden side en række krigsherrer og oprørere som undertrykker folk ved hjælp af vold.

Juni 2011

- 21% af befolkningen blevet tortureret, halvdelen af dem i forbindelse med fængsling.

Det internationale samfund har lovet den afghanske regering, at de vil hjælpe med at stabilisere Afghanistan, og at de vil støtte landets genopbygning og udvikling både militært og økonomisk. Men det er svært at styre den internationale hjælp i et land, som er præget af korruption, dårlig infrastruktur og manglende organisering.

Korruption og svindel

Korruption er et stort problem, fordi det bremser udviklingen. Nødhjælp havner i de forkerte lommer, og selvom landet tilføres mange penge fra omverdenen, er fattigdommen fortsat et stort problem. Landets administration plages også af korruption og magtmisbrug på alle niveauer, og valgene er desuden præget af udbredt valgsvindel.

Opium

Befolkningen i Afghanistan er afhængig af landets egen jordbrug og husdyrhold. Talebanstyret forbød officielt produktionen af opium, men efter regimets fald i 2001 er mange af de afghanske landmænd gået over til at dyrke afgrøder, som egner sig godt til eksport, særligt opiumsvalmuer. Dette fører af flere grunde mere sult og fattigdom med sig: Befolkningen går glip af de spiselige afgrøder, der kunne være dyrket i stedet for opium, narkotikækonomien præges af korruption og vold, og endelig finansierer hele

narkotikækonomien oprørsgruppernes krigsførelse, som igen virker bremsende for udviklingen i landet. Regeringen i Afghanistan arbejder på at bryde den onde narkotikacirkel, og i de seneste år er det lykkedes at nedbringe produktionen af opium, blandt andet ved at støtte dyrkning af andre afgrøder.

Støtte til Al-Qaeda

Det kan være svært for nationer, der deltager i ISAF's styrker, at forstå, hvorfor de møder så meget modstand mod deres indsats i Afghanistan. Hvorfor er folk ikke bare glade for at blive hjulpet og befriet for et urimeligt styre? Kun ca.5% af afghanerne støtter Al-Qaeda, og alligevel kæmper mange mod de udenlandske besættelsesstyrker. Modstanden mod ISAF-styrkerne kan have flere årsager:

En del af modstanden kommer fra forskellige afghanske grupperinger også andre end Al-Qaeda, som selv vil have magten

ISAF-styrkerne ses som en fremmed invasion og magtovertagelse, og selvom man ikke holder med Al-Qaeda, vil man alligevel ikke styres af udenlandske parter.

Nogle læner sig op ad Taleban, fordi de simpelthen søger beskyttelse hos den part, der for tiden er bedst til at yde beskyttelse.

Resultatet er en situation, hvor man kan få det indtryk, at jo flere soldater, man sender af sted, desto stærkere bliver modstanden. Flere kommentatorer har påpeget, at situationen ligner den fra Vietnamkrigen.

ANGREB PÅ SKOLER

I løbet af de sidste 10 års krig i Afghanistan er mange skoler blevet angrebet. Der har været overfald og drab, bomber, og syreangreb. Angrebene udføres af Taleban og andre regeringsfjendtlige grupper i et forsøg på at destabilisere og miskreditere regeringen og skræmme lokalbefolkningen til ikke at benytte de offentlige skoler. Modstandsgrupperne i Afghanistan har med tiden ændret taktik, og i 2005 og 2006 steg antallet af skoler, der blev brændt ned eller bombet.

Der er flere grupper med flere forskellige motiver, som kan stå bag angrebene på skolerne:

Taleban eller andre grupper, som modarbejder regeringen i Afghanistan og regeringens internationale allierede. De bomber skoler for at begrænse regeringens aktiviteter i landet.

Skolebombninger kan også ske ud fra et ideologisk perspektiv: Radikale islamister er modstandere af, at piger går i skole, og modstandere af, at der undervises i andet end det, som koranskolerne underviser i.

Skoler bliver bombet som udtryk for, at man ikke anerkender regeringens autoritet, altså som led i en magtkamp. Angreb på skoler og lærere bruges til magtdemonstrationer, fordi de er nemme mål med stor symbolværdi.

Grupperne bag skolebombningerne bruger i høj grad frygt som våben: Af og til trues der med skolebombning, evt. i form af "night letters" (Anonyme trusselbreve, der afleveres i hemmelighed, gerne om natten). Dette får folk til at holde deres børn hjemme fra skole, og så er modstandsgruppernes mål nået. Selv uden brug af bomber er skolerne sat ud af kraft.

På grund af disse trusler mod skoler og på grund af generel dårlig organisering og fattigdom i landet er situationen i juni 2011 den, at mange børn ikke går i skole. Nogle kilder siger, at 7 ud af landets 12 millioner børn går i skole, mens andre kilder siger, at det snarere drejer sig om 2 millioner børn. To tredjedele af de børn, der ikke går i skole, er piger.

Afghanernes egen opfattelse

Afghanernes egen opfattelse af årsagerne til landets situation, I 2009 gennemførte en række organisationer (Scribd: The Cost of War) i fællesskab en undersøgelse af afghanernes egen opfattelse af årsagerne til landets situation.

Resultaterne er som følger:

- 70% opfattede arbejdsløshed og fattigdom som en stor årsag til konflikten
- 48% mente, at korruption og ineffektivitet er en stor årsag til konflikten
- 36% pegede på Taleban
- 25% pegede på andre landes indblanding
- 18% pegede på Al-Qaeda
- 18% pegede på tilstedeværelsen af internationale styrker
- 17% pegede på mangel på støtte fra det internationale samfund
- 17% pegede på lokale krigsherrer
- 14% pegede på kriminelle grupper

UNDERVISNINGS LINKS

The Free Dictionary

<http://www.thefreedictionary.com>

Wikipedia

http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page

(Remember that information found on Wikipedia may not be completely accurate - always double-check your facts)

The World Factbook

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>

ISAF

<http://www.isaf.nato.int/>

Human Rights Watch

<http://www.hrw.org/fr/node/11295/section/6>

The Cost of War

<http://www.scribd.com/fullscreen/22702177>

© 2013 SERIOUS GAMES INTERACTIVE APS
ALL RIGHTS RESERVED